

A Man According to His Praise: Why Study the Masters?

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף לז/ב

תנא דבי ר' ישמעאל אותו היום חגם היה והלכו כולן לבית עבודת כוכבים שלהם והיא אמרה להן חולה היא אמרה אין לי יום שניזקק לי יוסף כיום הזה ותתפשהו בבגדו לאמר וגו' **באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון.**

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיב/ב

אמר רבי זירא אמר רבא בר זימונא אם ראשונים בני מלאכים או בני אנשים ואם ראשונים בני אנשים או בני מלאכים ולא כחמורו של רבי חנינא בן דוסא ושל רבי פנחס בן יאיר אלא כשאר חמורים:

משלי כז כא

מִצָּרְף לְכֶסֶף וְכוּר לְזָהָב וְאִישׁ לְפִי מֵהַלְלוֹ.

רש"י (שם)

(כא) מצרף - כלי עשוי לצרוף כסף והכור עשוי לבחון זהב ואיש נצרף ומתחשב לפי מהללו ע"י שהבריות מהללו אותו במעשיו הטובים נבחן לרבים אם טוב אם רע:

מלבים (שם)

(כא) מצרף לכסף וכוור לזהב ואיש לפי מהללו - הכסף צורפים במצרף, והזהב שהוא יקר מן הכסף וטוב ממנו צריך כוור לצרפו, שהכוור אשו גדול יותר מן המצרף, כי לא יותך ולא יסירו הסיגים ממנו בקל כמו הכסף, וגם לפי רוב יקרו מקפידים יותר שיהיה מצורף מכל סיג, כן האיש יצורף לפי מהללו - שכל שהוא מהולל יותר מקפידים בו על סיג כל שהוא, ות"ח שגנות נעשה להם כזדונות, וכן יצרפו את הת"ח באש ויסורים יותר גדולים מן הבינונים:

שערי תשובה, שער ג' אות קמח

נאמר (משלי כז, כא): מצרף לכסף וכוור לזהב ואיש לפי מהללו, פירושו: מעלות האדם לפי מה שיהלל, אם הוא משבח המעשים הטובים והחכמים והצדיקים תדע ובחנת כי איש טוב הוא ושרש הצדק נמצא בו, כי לא ימצא את לבו רק לשבח את הטוב והטובים תמיד בכל דבריו, ולגנות את העבירות ולהבזות בעליהן, מבלי מאוס ברע ובחור בטוב. ואם יתכן כי יש בידו עונות נסתרים, אבל מאוהבי הצדק הוא, ולו שרש בבחירה, והוא מעדת מכבדי ה'. והמשבח מעשים מגונים או מהלל רשעים - הוא הרשע הגמור והמחלל את עבודת השם יתברך:

הקדמה לספר מעשה איש [ע' קובץ אגרות ח"ב סי' קל"ג]

ראוי להמחזיקים בתורת ה' לדעת את גדוליה באופים האמיתיים...כי הידיעה של חכמי הדור לבם ומדתם—הן הן גופי תורה. תולדות חייהם של גדולי ישראל, הם ספרי מוסר הטובים ביותר. ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים— שהעמדתם להם בית רבי וחכמי דורות (מגילה יא, א).— אמר הקב"ה לכלל ישראל: הא לכם את רבי עקיבא איגר...הא לכם את ה"קצות החושן".

המספיק לעבודת ה' (שער פרישות)

תתחיל לשנות את הרגליך ולופות את קשריך (בהבלי העולם) לאט לאט ובהדרגה, וצרף עליה את עיסוק הלב בהתבוננות אל האמת ובהקדשת עתותיך לקריאת התורה וספרי הנביאים ו**תולדות הצדיקים**, ותתן דעתך על משמעות הדברים שאתה קורא, ויפתחו לך שערי רחמים, ויזרחו עליך אורות החכמה, ויתגלו לך שפונות ההשגחה האלוקית.

רמב"ם פירוש המשניות - מסכת אבות פרק א משנה יז

אני אומר שהדיבור יחלק, לפי חיוב התורה לחמשה חלקים. א' מצוה בו. ב' נזהר ממנו. ג' נמאס. ד' אהוב. ה' מותר...החלק הרביעי הוא הנאהב והוא הדיבור בשבח המעלות השכליות או מעלות המדות ובגנות הפחיתות משני המינים יחד להעיר הנפש למעלות בספורים ובשירים ולמנעם מן הפחיתות בדרכים ההם בעצמם, וכן **לשבח החשובים**

ולהודות מעלותיהם כדי שיטבו מנהגייהם בעיני בני אדם וילכו בדרכיהם ולגנות הרעים בפחיתותיהם כדי שיתגנו פעולתם וזכרם בעיני בני אדם ויתרחקו מהם ולא יתנהגו הם כמנהגייהם, וזה החלק רצה לומר למוד המדות המעולות והתרחק מן המדות הפחותות יקרא דרך ארץ:

תפארת שלמה (פרשת חיי שרה ד"ה ואבא היום)

וידוע גודל מעלת הצדיקים האבות הקדושים וכדומה כי המספר בשבחם זהו רצונו ית"ש והוא כמו ד"ת. כאשר ראינו כל ספר בראשית הוא רק סיפורי המעשיות והתלאות אשר מצאו את אבותינו הקדושים והוא בתוך חמשה חומשי תורה יחשב...וז"פ "הללו עבדי ה' הללו את שם ה'" (תהלים קיג, א) פי' מה שמהללים עבדי ה' הם הצדיקים זה הוא כמו שמהלל שם ה' כי זהו רצונו ית"ש.

הלכות דעות פרק ב הלכה א

(א) חולי הגוף טועמים המר מתוק ומתוק מר ויש מן החולים מי שמתאוה ותאב למאכלות שאינן ראויין לאכילה כגון העפר והפחם ושונא המאכלות הטובים כגון הפת והבשר הכל לפי רוב החולי כך בני אדם שנפשותיהם חולות מתאווים ואוהבים הדעות הרעות ושונאים הדרך הטובה ומתעצלים ללכת בה והיא כבידה עליהם למאד לפי חליים וכן ישעיהו אומר באנשים הללו הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע שמים חושך לאור ואור לחושך שמים מר למתוק ומתוק למר ועליהם נאמר העוזבים ארצות יושר ללכת בדרכי חושך ומה היא תקנת חולי הנפשות ילכו אצל החכמים שהן רופאי הנפשות וירפאו חליים בדעות שמלמדין אותם עד שיחזירו לדרך הטובה והמכירים בדעות הרעות שלהם ואינם הולכים אצל החכמים לרפא אותם עליהם אמר שלמה חכמה ומוסר אוילים בזו:

הלכות דעות פרק ו הלכה א

(א) דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחביריו נוהג נוהג כמנהג אנשי מדינתו לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם הוא ששלמה אומר הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע ואומר אשרי האיש וגו' וכן אם היה במדינה שמנהגותיה רעים ואין אנשיה הולכים בדרך ישרה ילך למקום שאנשיה צדיקים ונוהגים בדרך טובים ואם היו כל המדינות שהוא יודעם ושומע שמועתן נוהגים בדרך לא טובה כמו זמנינו או שאינו יכול ללכת למדינה שמנהגותיה טובים מפני הגייסות או מפני החולי ישב לבדו יחידי כענין שנאמר ישב בדד וידום ואם היו רעים וחטאים שאין מניחים אותו לישב במדינה אלא אם כן נתערב עמהן ונוהג במנהגם הרע יצא למערות ולחוחים ולמדברות ואל ינהיג עצמו בדרך חטאים כענין שנאמר מי יתנני במדבר מלון אורחים: